

2020 YILI

MISIR SEKTÖR RAPORU

HAZİRAN / 2020

2020 YILI MISIR SEKTÖR RAPORU

Sıcak iklim tahılları arasında yer alan mısır; insan gıdası, hayvan yemi ve endüstri hammaddesi olarak kullanılan bir bitkidir. Ayrıca sap ve yaprakları hayvan yemi olarak değerlendirilmekte, kâğıt yapımı ve küçük çapta hasır el işleri yapımında da kullanılmaktadır. Çerezlik olarak da tüketilen mısırın yem, yağ, tatlandırıcı sektörü, biyoyakıt-biyoetanol üretiminde kullanımı da son yıllarda artmaktadır.

Mısırdaki dünya verimlerinin çok üzerinde verimler elde etmemize rağmen, üretimimiz tüketimimizi karşılayamamaktadır. Dünya mısır verimi ortalaması 580 kg/da iken, Türkiye verim ortalaması 700-1000 kg/da aralığında değişmektedir.

1961 yılında 705.000 hektar alanda üretilen mısır, 2001/02 sezonunda 550.000 hektara düşmüş, 2015/16 sezonunda 688.170 hektara çıkmış, 2018/19 sezonunda ise 591.900 hektara düşmüş olup, mısır üretimimiz 6 milyon ton civarındadır. Türkiye'nin dünyadaki mısır üretimindeki yeri, %0.32 ile %0.60 oranında değişmektedir.

Mısırdaki "arz (kullanım)", 2001/02 sezonunda 3.374.987 tondan 2018/19 sezonunda 9.211.366 tona çıkmıştır. "Yurt içi kullanım" ise, sürekli artarak 7.866.233 tona ulaşmıştır.

Ülkemizde piyasaya sunulan mısırın %75' i yem sektöründe kullanılmakta olup, en yüksek pay kanatlı sektöre aittir. Kalan % 20'lik bölümü nişasta-glikoz sanayinde, % 5'i ise endüstride, yağ üretiminde ve tohumluk olarak kullanılmaktadır.

Mısır üretiminde son yıllarda görülen belirgin artışta; yüksek verimli melez çeşitlerin üretime alınması, yetiştirme tekniği uygulamalarındaki olumlu gelişmeler, tane ve silajlık mısırın destekleme kapsamına alınması etkili olmuştur.

Dünyada 2019 yılında 1.109 milyon ton mısır üretimi yapılmış olup en büyük ihracatçı ülke olan ABD, mısır tüketiminde %27'lik bir paya sahiptir.

Türkiye 2018/2019 pazarlama sezonunda 438.015 \$ değerindeki 2,1 milyon ton ithalat ile dünya sıralamasında %1,18'lik pay ile 23. sıradadır.

Mısır dışalımını dane mısır ile sınırlı olmayıp, mısırın işlenmesi sonucu ortaya çıkan mısır nişastasının atığı olan mısır grizi ve DDGS kimi yan ürünler de küspe ve kepek yerine yem sanayinde kullanılmak üzere ithal edilmektedir.

Tablo 1. En Fazla Üretim Yapılan Bazı İllerin Mısır Üretim Miktarları (ton)

2020 YILI MISIR SEKTÖR RAPORU

İLLER	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Adana	915.284	1.005.651	1.015.428	1.086.606	1.036.130	842.697	717.802
Konya	353.552	382.099	558.190	638.300	621.884	1.104.538	1.345.064
Mardin	513.639	569.153	724.032	547.740	517.474	482.900	421.130
Şanlıurfa	732.125	581.560	687.598	547.715	422.950	219.384	354.710
Karaman	132.650	151.140	194.817	237.090	258.313	308.201	346.464
Sakarya	350.974	343.988	316.567	302.723	316.283	299.397	313.883
Osmaniye	326.705	360.346	341.996	386.052	381.604	359.761	305.887
Manisa	331.092	364.339	330.197	353.449	319.117	275.330	259.359
Diyarbakır	208.363	229.201	328.019	352.921	290.667	217.773	229.295
K. Maraş	291.572	263.199	244.338	210.098	177.311	156.772	202.223
Eskişehir	12.152	15.638	18.955	32.488	68.124	122.318	194.367
Denizli	70.339	77.948	70.181	90.160	65.674	99.566	161.955
Bursa	124.190	134.324	145.576	141.698	139.726	137.479	138.093
Mersin	216.533	235.639	200.260	220.547	200.787	153.107	91.764
İzmir	211.811	208.323	189.848	197.798	173.336	95.148	87.689
Hatay	213.598	183.898	208.605	199.360	98.718	80.547	72.710
Aydın	188.833	174.575	147.666	113.427	66.657	53.692	56.475
Samsun	81.209	76.099	68.983	73.244	74.945	54.300	50.090
Ankara	3.877	7.381	6.453	6.559	7.444	11.536	33.397
Kırklareli	51.691	37.306	31.060	29.168	23.811	25.532	25.844
Balıkesir	22.801	22.326	21.531	22.654	21.257	17.438	15.021
Türkiye	5.900.000	5.950.000	6.400.000	6.400.000	5.900.000	5.700.000	6.000.000

Ülkemizde tahıllar içerisinde buğday ve arpadan sonra en geniş ekim alanına sahip olan mısır, ana ürün ve ikinci ürün olarak üretilmektedir. Mısır; ağırlıklı olarak Adana, Konya, Karaman, Sakarya, Osmaniye, Manisa, Diyarbakır, Kahramanmaraş, Eskişehir, Denizli, Bursa, Mersin, İzmir, Hatay, Aydın, Samsun ve Balıkesir'de birinci ürün olarak; en fazla Şanlıurfa ve Mardin illerinde ise ikinci ürün olarak üretilmektedir (Tablo 1).

Birinci ürün mısır ekimi öncelikle Çukurova'da Şubat ortalarında başlayıp Mart sonunda tamamlanmakta, diğer illerimizde ise Nisan başında başlamaktadır. İkinci ürün mısır ekimi ise hububat hasadından sonra Haziran-Temmuz aylarında yapılmaktadır. Birinci ürün, hasada paralel olarak Ağustos ayında; ikinci ürün ise Ekim-Kasım ayında piyasaya sunulmaktadır.

Son yıllarda özellikle Akdeniz Bölgesi'nde Adana başta olmak üzere, Ege Bölgesi'nde Denizli hariç diğer illerde ikinci ürün tane mısır ekilişi büyük oranda azalmıştır. Azalışın başlıca nedenleri; koçan ve sap kurdu zararlılarının artışı, hasadın yağışlı dönemlere sarkması sonucu tanelerdeki nemin düşmemesi, hasadın kış aylarına kadar uzaması ve su kaynaklarının aşırı kullanımındır.

Mısır ile ekim nöbetine giren pamuk, buğday ve yağ bitkilerine verilen destekler ve fiyatlardaki değişimler nedeniyle üretim yapılan illerin mısır ekim alanlarında yıllara göre dalgalanmalar

2020 YILI MISIR SEKTÖR RAPORU

görülmektedir. 2000'li yılların başında 2.300.000 ton olan üretimin son yıllardaki belirgin artışında; yüksek verimli melez çeşitlerin üretime alınması, yetiştirme tekniği uygulamalarındaki olumlu gelişmeler, tane ve silajlık mısırın destekleme kapsamına alınması ve mısır ekilişlerinin Akdeniz, Ege, Güneydoğu Anadolu ve İç Anadolu Bölgeleri'nde yaygınlaşmasının önemli payı vardır.

Ülkemizdeki nüfus artış hızı, hayvan sayısındaki artış ve artan gereksinimlere karşın mısır üretiminin son yıllarda 6.000.000 ton düzeylerinde sabit kalmıştır. Mısır için uygun ve geniş arazilere sahip alanlarda sulama yatırımlarının hızlandırılması, mısır ekilişini artıracak gibi, ekim nöbeti uygulamaları sonucu yağ bitkileri ekiliş ve üretimleri de artacaktır.

Ülkemizde piyasaya sunulan mısırın %75'i yem sektöründe kullanılmakta olup, en yüksek pay kanatlı sektöre aittir. Kalan %20'lik bölümü nişasta-glikoz sanayinde, %5'i ise endüstride, yağ üretiminde ve tohumluk olarak kullanılmaktadır.

Mısır "üretim miktarı", 2015/16 sezonunda 6.400.000 ton iken, 2018/19 sezonunda 5.700.000 tona düşmüş, "kullanılabilir üretim" 5.529.000 ton olmuştur. "Üretim kayıpları", 2001/02 sezonunda 22.000 ton iken, 2018/19 sezonunda 171.000 tona yükselmiştir.

Ülkemizde mısır tüketimi son yıllarda yaklaşık 7,5-9,5 milyon ton aralığında olup, kanatlı sektöründeki büyümeye bağlı olarak yurt içi gereksinimimiz artmaktadır.

Mısırdaki "arz (kullanım)", 2001/02 sezonunda 3.374.987 tondan 2018/19 sezonunda 9.211.366 tona çıkmıştır. "Yurt içi kullanım" ise, sürekli artarak 7.866.233 tona ulaşmıştır.

Ülkemizde yetiştirilen at dişi mısır, tane olarak ve silaj şeklinde hayvan yemi olarak kullanılmaktadır. Sert mısır daha çok Karadeniz Bölgesi'nde ekilmekte olup yöresel yemeklerin ve mısır ekmeğinin yapımında, cin mısır patlatılarak çerez olarak, şeker mısır taze olarak haşlanarak tüketildiği gibi dondurularak yemeklerin yanında garnitür olarak kullanılmaktadır. Konserve veya dondurulmuş olarak tanelenmiş şeker mısırın, son yıllarda özellikle büyük şehirlerde çeşitli soslarla birlikte sıcak olarak bardakta servis edilerek ticari anlamda tüketimi hızla artmaktadır. Son yıllarda insan gıdası olarak kullanılan mısır miktarı giderek artmakta olup, kişi başına tüketilen mısır miktarı yıllara göre 13-21 kg arasında değişmektedir. 2001/02 sezonunda 1.465.813 ton olan "tüketim", 2015/16 sezonunda 1.028.403 tona düşmüş, 2018/19 sezonunda ise 1.192.076 tona yükselmiştir. "Kişi başına tüketim", 2001 yılında 21.6 kg iken, 2019 yılında 14.5 kg'a gerilemiştir.

Türkiye'nin dünyadaki mısır üretimdeki yeri %0.32 ile %0.60 oranında değişmektedir.

Tarım ve Orman Bakanlığı 2020 yılı verilerine göre; dünyada 2018/19 pazarlama sezonunda 37,5 milyar \$ değerinde 163 milyon ton mısır ithalatı ve 34 milyar \$ değerinde 180 milyon ton mısır ihracatı gerçekleşmiştir. Dünya mısır ithalatında Japonya, Meksika, Kore, İran ve İspanya; mısır ihracatında ise ABD, Arjantin, Brezilya, Ukrayna ve Fransa söz sahibidir. 2019 yılında 1.109 milyon ton mısır üretimi yapılmış olup en büyük ihracatçı ülke olan ABD, mısır tüketiminde %27'lik bir paya sahiptir.

Türkiye ise 2018/2019 pazarlama sezonunda 438.015 \$ değerindeki 2,1 milyon ton ithalat ile dünya sıralamasında %1,18'lik pay ile 23. sıradadır.

Kaynak: TMMOB ZİRAAT MÜHENDİSLERİ ODASI **MISIR RAPORU - 2020**, TÜİK